

İSTİHDAMDA ARTIŞ DURAKLADI

Seyfettin Gürsel*, Hamza Mutluay**, Mehmet Cem Şahin***

Yönetici Özeti

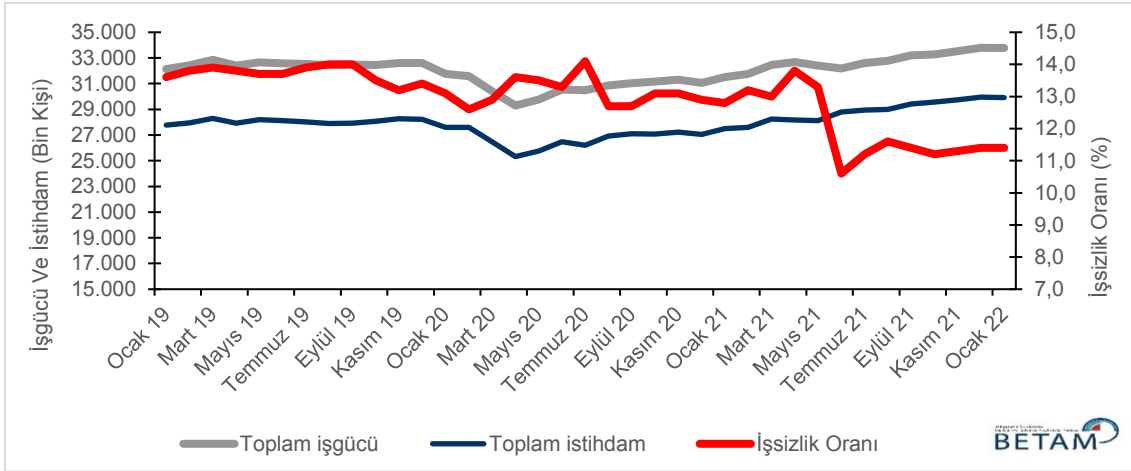
İstihdamda 43 binlik azalış ile birlikte işsiz sayısında 21 binlik artış işgücünü 22 bin azaltmış, genel işsizlik oranı da Aralık'tan Ocak'a değişmeyerek yüzde 11,4 seviyesinde sabit kalmıştır.

Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın işsizlik oranı Aralık'tan Ocak'a istihdam ve işgücünde görülen 79 ve 51 binlik artışlar sonucunda 0,3 yüzde puan azalarak yüzde 13,6'ya gerilerken, erkek işsizlik oranı istihdam ve işgücünde görülen 122 ve 73 binlik azalış sonucu 0,2 yüzde puan artarak yüzde 10,3'e yükselmiştir. Bu dönemde kadınlarda istihdam artışı işgücüne kıyasla daha güçlü olmuş, erkek işsiz sayısı bir önceki aya göre 49 bin artarken kadın işsiz sayısında 28 binlik azalış gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı yüzde 3,3'e gerilemiştir.

İstihdamda azalış işsiz sayısında artış

Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık verilere göre istihdam edilenlerin sayısı Aralık'tan Ocak'a 43 bin azalarak 29 milyon 910 bin kişi olarak kaydedilmiş, işsiz sayısı da 21 bin artarak 3 milyon 859 bine yükselmiş ve bunun sonucunda da işgücü 22 bin azalarak 33 milyon 769 bine ulaşmıştır (Şekil 1, Tablo 1). Bu gelişmelerin sonucunda Ocak'ta işsizlik oranı değişmeyerek yüzde 11,4 seviyesinde sabit kalmıştır.

Şekil 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

* Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, Betam, Direktör, seyfettin.gursel@eas.bau.edu.tr

**Hamza Mutluay, Betam, Araştırma Görevlisi, hamza.mutluay@eas.bau.edu.tr

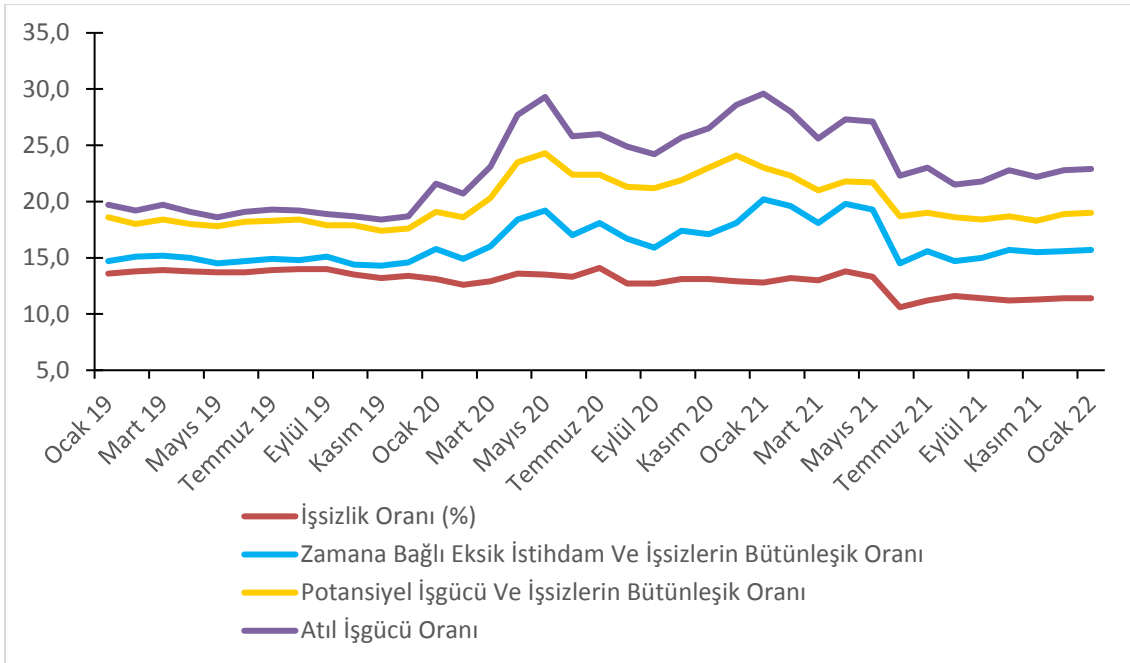
***Mehmet Cem Şahin, Betam, Araştırma Görevlisi, mehmetcem.sahin@eas.bau.edu.tr

Alternatif işsizlik oranlarındaki gelişmeler

TÜİK tarafından açıklanan alternatif işsizlik oranlarının nasıl hesaplandığı Kutu 1’de açıklanmaktadır. Alternatif işsizlik oranları, işgücü arzından yeterince faydalanılamayan çalışan (zamana bağlı eksik istihdam) ya da işgücü dışına çıkmış ama aslında çalışmak isteyen ve çalışmaya hazır kişileri (potansiyel işgücü) de içermektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre “Genel işsizlik oranı” Aralık’tan Ocak’a değişmeyerek yüzde 11,4 seviyesinde gerçekleşirken “potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünlük oranı” 0,1 yüzde puanlık artışla yüzde 19,0’a yükselmiştir. Potansiyel işgücü seviyesi Aralık ayında 272 bin yükseldikten sonra Ocak ayında da 14 binlik artış kaydetmiştir. “Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünlük oranı” ise Aralık’tan Ocak’a 0,1 yüzde puanlık artışla yüzde 15,7’ye yükselmiştir. Son iki alternatif işsizlik oranının bileşiminden oluşan “Atıl işgücü oranı” ise yüzde 22,8’den yüzde 22,9’a 0,1 yüzde puan artmıştır. (Şekil 2, Tablo 4).

Şekil 2 : Manşet işsizlik oranı ve Alternatif İşsizlik Oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Sektörel istihdama yönelik gelişmeler

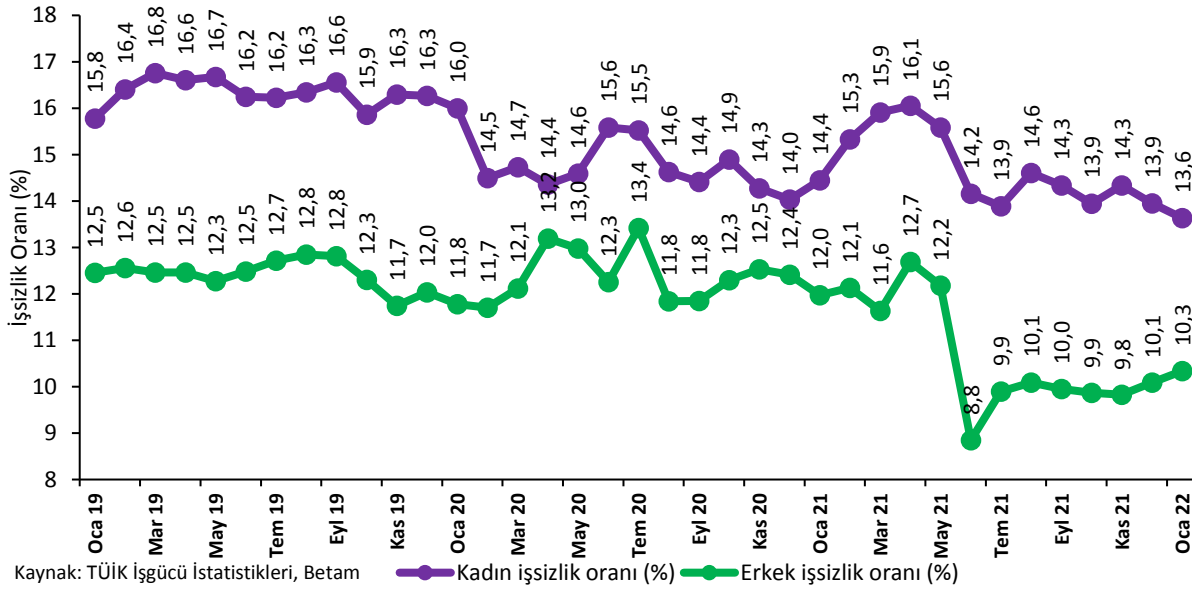
Bilindiği üzere TÜİK işgücü istatistiklerini Ocak 2021’den itibaren üç aylık ortalamalar yerine aylık olarak yayımlamaya başlamıştı. Ancak işgücü istatistiklerinin aylık yayımlanmaya başladığı tarihten bu yana sektör istihdamlarında üç aylık ortalamalara kıyasla ekonomik gidişattan tamamen kopuk aşırı artış ya da azalışların ortaya çıktığı görüldü. 2021 dördüncü çeyrek işgücü istatistiklerinin yayımlandığı 15 Şubat’ta TÜİK HİA istatistikleri ile ilgili bir duyuru yaparak bundan böyle sektör istihdam rakamlarının aylık olarak yayımlanmayacağını açıkladı. Nitekim 10 Martta yayımlanan Ocak işgücü istatistiklerinde sektör istihdamlarına yer verilmemiştir. Bundan böyle Betam da sektör istihdamlarındaki gelişmelere çeyreklik işgücü piyasa görünümü notlarında yer verecektir.

Kadın işsizliğinde azalma

Şekil 3’te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları verilmektedir. Kadın istihdamında son dört aydaki 488 binlik artışa ek olarak Ocak ayında da 79 binlik artış kaydedilmiştir. İşsiz sayısında ise 28 bin azalış gerçekleşmiştir. İşgücündeki artış bir önceki aya kıyasla 51 bindir. Ocak’ta kadın istihdamındaki artışın işgücüne kıyasla daha güçlü olması sonucunda işsizlik oranı 0,3 yüzde puanlık güçlü bir azalışla yüzde 13,6’ya gerilemiştir. Bir önceki ay kadın işsizlik oranının yüzde 14,3’ten yüzde 13,9’a gerilemiş olduğunu hatırlatmak isteriz. Ocak’ta erkek istihdamı 122 bin azalırken işsiz sayısı da 49 bin kişi artmış, erkek işsizlik oranı yüzde 10,1’den yüzde 10,3’e 0,2 yüzde puan

yükselmiştir (Tablo 3). Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarıdaki toplumsal cinsiyet farkı Ocak'ta 3,3 yüzde puana gerilemiştir.

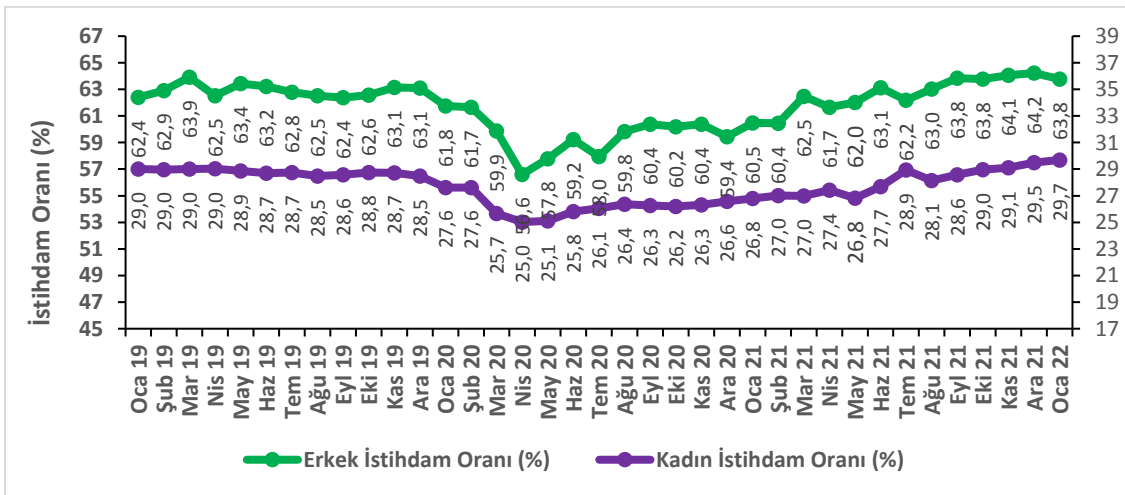
Şekil 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek işsizlik oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Kadın istihdam oranı bir önceki aya kıyasla sırasıyla 0,2 yüzde puan artarken erkek istihdam oranı 0,4 yüzde puan azalmıştır. Bu gelişmeler sonucunda Aralık'ta yüzde 29,5 olan kadın istihdam oranı Ocak'ta yüzde 29,7'ye yükselmiştir. Kadın istihdam oranı pandemi öncesi seviyesinin (Ocak 2020 %27,6) 2,1 yüzde puan üzerindedir. 2018 resesyonu ve pandemi krizinin etkilerinin geçmesiyle de Aralık 2017 pik seviyesine (yüzde 29,8) yaklaşmıştır. Erkek istihdam oranı ise bu dönemdeki 122 binlik istihdam azalışı dolayısıyla 0,4 yüzde puanlık azalışla yüzde 63,8 seviyesine gerilemiştir. Erkek istihdam oranı, Temmuz 2018 rekor seviyesinin (yüzde 66,4) 2,6 yüzde puan altındadır.

Şekil 6 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek istihdam oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 1 : Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık Değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Ocak 19	32.126	27.771	4.356	13,6%			
Şubat 19	32.430	27.945	4.484	13,8%	304	174	128
Mart 19	32.857	28.300	4.557	13,9%	427	355	73
Nisan 19	32.408	27.922	4.486	13,8%	-449	-378	-71
Mayıs 19	32.668	28.185	4.483	13,7%	260	263	-3
Haziran 19	32.578	28.111	4.467	13,7%	-90	-74	-16
Temmuz 19	32.532	28.020	4.512	13,9%	-46	-91	45
Ağustos 19	32.442	27.903	4.539	14,0%	-90	-117	27
Eylül 19	32.489	27.926	4.563	14,0%	47	23	24
Ekim 19	32.448	28.076	4.372	13,5%	-41	150	-191
Kasım 19	32.600	28.282	4.318	13,2%	152	206	-54
Aralık 19	32.595	28.221	4.374	13,4%	-5	-61	56
Ocak 20	31.763	27.587	4.176	13,1%	-832	-634	-198
Şubat 20	31.586	27.606	3.980	12,6%	-177	19	-196
Mart 20	30.423	26.489	3.934	12,9%	-1.163	-1.117	-46
Nisan 20	29.296	25.324	3.973	13,6%	-1.127	-1.165	39
Mayıs 20	29.773	25.759	4.014	13,5%	477	435	41
Haziran 20	30.539	26.475	4.065	13,3%	766	716	51
Temmuz 20	30.501	26.203	4.298	14,1%	-38	-272	233
Ağustos 20	30.851	26.926	3.925	12,7%	350	723	-373
Eylül 20	31.033	27.106	3.926	12,7%	182	180	1
Ekim 20	31.157	27.073	4.085	13,1%	124	-33	159
Kasım 20	31.314	27.221	4.093	13,1%	157	148	8
Aralık 20	31.074	27.058	4.015	12,9%	-240	-163	-78
Ocak 21	31.513	27.493	4.021	12,8%	439	435	6
Şubat 21	31.766	27.588	4.179	13,2%	253	95	158
Mart 21	32.465	28.250	4.215	13,0%	699	662	36
Nisan 21	32.671	28.173	4.498	13,8%	206	-77	283
Mayıs 21	32.417	28.121	4.295	13,2%	-254	-52	-203
Haziran 21	32.192	28.793	3.399	10,6%	-225	672	-896
Temmuz 21	32.597	28.939	3.658	11,2%	405	146	259
Ağustos 21	32.775	28.988	3.787	11,6%	178	49	129
Eylül 21	33.195	29.419	3.776	11,4%	420	431	-11
Ekim 21	33.286	29.558	3.728	11,2%	91	139	-48
Kasım 21	33.525	29.735	3.790	11,3%	239	177	62
Aralık 21	33.791	29.953	3.838	11,4%	266	218	48
Ocak 22	33.769	29.910	3.859	11,4%	-22	-43	21

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 : İşsizlik Ve Alternatif İşsizlik Oranları (%) Ve Seviyeleri (Bin) *

	İşsizlik Oranı (%)	İşsiz Sayısı (Bin)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Zamana Bağlı Eksik İstihdam Seviyesi (bin)	Potansiyel İşgücü Ve İşsizlerin Bütünleşik Oranı (%)	Potansiyel İşgücü (bin)	Atıl İşgücü Oranı (%)	Toplam
Ocak 19	13,6	4356	14,7	367	18,6	1989	19,7	6712
Şubat 19	13,8	4484	15,1	413	18,0	1650	19,2	6547
Mart 19	13,9	4557	15,2	437	18,4	1824	19,7	6819
Nisan 19	13,8	4486	15,0	375	18,0	1643	19,1	6504
Mayıs 19	13,7	4483	14,5	254	17,8	1620	18,6	6357
Haziran 19	13,7	4467	14,7	322	18,2	1788	19,1	6576
Temmuz 19	13,9	4512	14,9	335	18,3	1764	19,3	6611
Ağustos 19	14,0	4539	14,8	262	18,4	1753	19,2	6554
Eylül 19	14,0	4563	15,1	343	17,9	1526	18,9	6431
Ekim 19	13,5	4372	14,4	301	17,9	1749	18,7	6422
Kasım 19	13,2	4318	14,3	344	17,4	1640	18,4	6302
Aralık 19	13,4	4374	14,6	385	17,6	1654	18,7	6413
Ocak 20	13,1	4176	15,8	843	19,1	2337	21,6	7356
Şubat 20	12,6	3980	14,9	726	18,6	2328	20,7	7034
Mart 20	12,9	3934	16,0	934	20,3	2813	23,1	7681
Nisan 20	13,6	3973	18,4	1417	23,5	3806	27,7	9196
Mayıs 20	13,5	4014	19,2	1702	24,3	4255	29,3	9971
Haziran 20	13,3	4065	17,0	1127	22,4	3577	25,8	8769
Temmuz 20	14,1	4298	18,1	1223	22,4	3266	26,0	8786
Ağustos 20	12,7	3925	16,7	1227	21,3	3362	24,9	8515
Eylül 20	12,7	3926	15,9	1008	21,2	3367	24,2	8301
Ekim 20	13,1	4085	17,4	1336	21,9	3506	25,7	8928
Kasım 20	13,1	4093	17,1	1262	23,0	4038	26,5	9393
Aralık 20	12,9	4015	18,1	1609	24,1	4577	28,6	10201
Ocak 21	12,8	4021	20,2	2345	23,0	4191	29,6	10557
Şubat 21	13,2	4179	19,6	2047	22,3	3739	28,0	9965
Mart 21	13,0	4215	18,1	1661	21,0	3294	25,6	9171
Nisan 21	13,8	4498	19,8	1971	21,8	3356	27,3	9825
Mayıs 21	13,3	4295	19,3	1961	21,7	3499	27,1	9755
Haziran 21	10,6	3399	14,5	1269	18,7	3224	22,3	7892
Temmuz 21	11,2	3658	15,6	1427	19,0	3130	23,0	8215
Ağustos 21	11,6	3787	14,7	1031	18,6	2837	21,5	7655
Eylül 21	11,4	3776	15,0	1203	18,4	2858	21,8	7837
Ekim 21	11,2	3728	15,7	1498	18,7	3071	22,8	8297
Kasım 21	11,3	3790	15,5	1406	18,3	2870	22,2	8067
Aralık 21	11,4	3838	15,6	1433	18,9	3142	22,8	8414
Ocak 22	11,4	3859	15,7	1443	19,0	3157	22,9	8459

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3 : Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek genel işgücü göstergeleri (bin)

	Toplam İşgücü, Kadın	Toplam İstihdam, Kadın	Toplam İşsiz, Kadın	Toplam İşgücü, Erkek	Toplam İstihdam, Erkek	Toplam İşsiz, Erkek	Kadın İşgücü / 15+	Kadın İstihdam / 15+	Erkek İşgücü / 15+	Erkek İstihdam / 15+
Ocak 19	10.634	8.956	1.678	21.492	18.815	2.677	34,5	29,0	71,3	62,4
Şubat 19	10.706	8.950	1.756	21.724	18.996	2.728	34,6	29,0	72,0	62,9
Mart 19	10.783	8.976	1.807	22.074	19.324	2.750	34,8	29,0	73,0	63,9
Nisan 19	10.786	8.995	1.791	21.622	18.927	2.695	34,8	29,0	71,4	62,5
Mayıs 19	10.746	8.954	1.792	21.922	19.231	2.691	34,6	28,9	72,3	63,4
Haziran 19	10.650	8.920	1.730	21.928	19.191	2.737	34,3	28,7	72,2	63,2
Temmuz 19	10.675	8.943	1.732	21.857	19.078	2.779	34,3	28,7	71,9	62,8
Ağustos 19	10.610	8.876	1.734	21.832	19.027	2.805	34,1	28,5	71,7	62,5
Eylül 19	10.686	8.917	1.769	21.803	19.009	2.794	34,2	28,6	71,5	62,4
Ekim 19	10.679	8.985	1.694	21.769	19.091	2.678	34,2	28,8	71,3	62,6
Kasım 19	10.740	8.990	1.750	21.860	19.292	2.568	34,3	28,7	71,6	63,1
Aralık 19	10.653	8.920	1.733	21.942	19.302	2.640	34,0	28,5	71,7	63,1
Ocak 20	10.315	8.665	1.650	21.449	18.923	2.526	32,9	27,6	70,0	61,8
Şubat 20	10.148	8.676	1.471	21.438	18.929	2.509	32,3	27,6	69,8	61,7
Mart 20	9.469	8.074	1.395	20.954	18.415	2.539	30,1	25,7	68,1	59,9
Nisan 20	9.206	7.884	1.322	20.091	17.440	2.651	29,2	25,0	65,2	56,6
Mayıs 20	9.274	7.921	1.353	20.499	17.838	2.661	29,4	25,1	66,4	57,8
Haziran 20	9.662	8.156	1.506	20.877	18.319	2.558	30,6	25,8	67,5	59,2
Temmuz 20	9.761	8.246	1.515	20.740	17.957	2.783	30,8	26,1	66,9	58,0
Ağustos 20	9.791	8.358	1.432	21.060	18.567	2.493	30,9	26,4	67,8	59,8
Eylül 20	9.736	8.332	1.403	21.297	18.774	2.523	30,7	26,3	68,5	60,4
Ekim 20	9.780	8.323	1.457	21.377	18.749	2.628	30,8	26,2	68,6	60,2
Kasım 20	9.772	8.377	1.395	21.542	18.844	2.699	30,7	26,3	69,0	60,4
Aralık 20	9.857	8.474	1.383	21.217	18.584	2.633	30,9	26,6	67,9	59,4
Ocak 21	9.997	8.553	1.444	21.516	18.940	2.576	31,3	26,8	68,7	60,5
Şubat 21	10.196	8.634	1.563	21.570	18.954	2.616	31,9	27,0	68,8	60,4
Mart 21	10.273	8.640	1.634	22.192	19.610	2.582	32,1	27,0	70,7	62,5
Nisan 21	10.471	8.791	1.681	22.200	19.382	2.817	32,7	27,4	70,6	61,7
Mayıs 21	10.195	8.606	1.589	22.222	19.515	2.706	31,8	26,8	70,6	62,0
Haziran 21	10.369	8.901	1.468	21.822	19.892	1.931	32,3	27,7	69,3	63,1
Temmuz 21	10.820	9.318	1.503	21.777	19.621	2.155	33,6	28,9	69,0	62,2
Ağustos 21	10.626	9.074	1.552	22.149	19.914	2.235	33,0	28,1	70,1	63,0
Eylül 21	10.771	9.227	1.544	22.424	20.192	2.232	33,4	28,6	70,9	63,8
Ekim 21	10.879	9.361	1.517	22.407	20.196	2.211	33,6	29,0	70,8	63,8
Kasım 21	10.998	9.421	1.577	22.527	20.313	2.214	34,0	29,1	71,0	64,1
Aralık 21	11.112	9.562	1.550	22.679	20.391	2.288	34,3	29,5	71,4	64,2
Ocak 22	11.163	9.641	1.522	22.606	20.269	2.337	34,4	29,7	71,1	63,8

Kaynak: TÜİK, Betam

Kutu 1: Alternatif İşsizlik Oranları İle İlgili Tanımlar¹

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde aktif iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildir.

1) İşsizlik Oranı = $[\text{İşsiz}/\text{İşgücü}] * 100$

2) Zamana bağlı eksik istihdam ile işsizliğin bütünleşik oranı =

$$[(\text{Zamana bağlı eksik istihdamdaki kişiler} + \text{İşsizler}) / \text{İşgücü}] * 100$$

3) İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı =

$$[(\text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

4) Atıl İşgücü Oranı =

$$[(\text{Zamana Bağlı Eksik İstihdam} + \text{İşsiz} + \text{Potansiyel İşgücü}) / (\text{İşgücü} + \text{Potansiyel İşgücü})] * 100$$

¹ Tanımlar ile ilgili daha detaylı bilgiler şu adresin *Metaveri* kısmında mevcuttur:
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ocak-2021-37486&dil=1>